

Државно такмичење из Српског језика – матерњег
Школска година 2025/2026.

2. категорија – VI (шести) разред основне школе
22. и 23. април 2026.

Државно такмичење из Српског језика – матерњег
23. април 2026.

2. категорија – VI (шести) разред основне школе

ЛОЗИНКА

(петероцифрени број и реч)

БОДОВИ		
остварени број бодова	укупан број бодова	проценат решености (%)
	50	

1. Испит се састоји од 25 питања и решаваш га 90 минута.
2. Пре почетка решавања испита треба пажљиво и правописно тачно да попуниш листић са лозинком.
3. Лозинку са листића препиши на прву страницу испита.
4. Након што попуниш листић са лозинком, спреми га у коверту.
5. Пажљиво прочитај испитне задатке и упутства у задатку.
6. Решења уписуј на предвиђена места у испиту. Испит пиши плавом или црном хемијском оловком.
7. Испит пиши искључиво писаним, не штампаним словима, правописно и граматички тачно. Пиши читко. Нечитки одговори бодоваће се са 0 бодова.
8. Користи се папиром за концепт током решавања испита, а који ти је додељен од Државне комисије и оверен печатом школе. Одговори у концепту се не вреднују. Након завршетка писања тај папир се предаје Државној комисији и чува са другом документацијом такмичара.
9. Исправљени одговори се вреднују само ако је погрешно написан одговор стављен у заграду и прецртан једном водоравном линијом, а поред тачно написаног одговора стављени иницијали / почетна слова имена и презимена такмичара.
10. После завршетка писања, испит предај члану Државне комисије.
11. После објаве привремене ранг-листе имаш право увида у испит и право на писану жалбу.

Желимо ти успех на такмичењу!

Државна комисија:

1. _____ (председник Државне комисије)
2. _____ (члан Државне комисије)
3. _____ (члан Државне комисије)

КЊИЖЕВНОСТ

Прочитај песму Десанке Максимовић те одговори на питања испод песме.

Десанка Максимовић, „Сребрне плесачице”

Пољана сребрна, бела.
Трепери кроз снег, трепери
 ред плесачица јела
 на стопалу од леда.
Борова шума цела,
 шума ћути и гледа.

На челу сребрна круна
трепери, кроз снег трепери.
Наручја велова пуна;
сребро блешти на недрима.
Лепршају зелени скутови
сребром везани у бедрима.

Једноноге плесачице јеле
 смеју се, нишу, смеју,
 ломе у танким крстима.
Снежне велове беле
 лудо око себе веју.
Трче на сребрним прстима.

У вечер беле скуте
свију као птице крила
 и тихо се ућуте,
 у сан незнани утону.
Борови мали, сребрни,
борови стражаре у сутону.

Државно такмичење из Српског језика – матерњег
Школска година 2025/2026.
2. категорија – VI (шести) разред основне школе
22. и 23. април 2026.

недра – груди

скут – доњи предњи део одеће који при седењу покрива колена

бедро – бутина; део ноге од кука до колена

крста – доњи део леђа

сутон – предвечерје при заласку сунца

1. Која је тема песме? Заокружи слово испред тачног одговора.

а) Јелове и борове шуме прекривене снегом.

б) Плес борова у зимској вечери.

в) Туга јела прекривених снегом.

г) Зимски сан борова и јела.

	1
--	---

2. Коју песничку слику препознајеш у наведеном стиху?

„И тихо се ућуте,

у сан незнани утону.”

	1
--	---

3. Које је главно осећање исказано у песми „Сребрне плесачице”? Заокружи слово испред тачног одговора.

а) брига

б) страх

в) понос

г) радост

	1
--	---

4. Одреди врсту лирске песме „Сребрне плесачице”.

	1
--	---

5. Које три стилске фигуре препознајеш у наведеним стиховима?

„У вечер беле скуте

свију као птице крила”

	1
--	---

Државно такмичење из Српског језика – матерњег
Школска година 2025/2026.
2. категорија – VI (шести) разред основне школе
22. и 23. април 2026.

6. За који верски празник се певају лазаричке народне песме?

	1
--	---

7. Одреди врсту наведене народне умотворине.

Криво рало Лазарево, криве лазе разорало.

	1
--	---

8. Попуни табелу тако што ћеш за наведеног лика написати назив дела и аутора којем припада.

	3
--	---

Књижевни лик	Књижевно дело	Аутор
Јованче		
Лујо		
Огњан		

9. Поређај следеће етапе радње тако да се успостави редослед догађаја у песми „Женидба Душанова”. На линије напиши бројеве од 1 до 5.

- _____ Сватовски поход уз савладавање препрека.
_____ Услови које поставља тазбина.
_____ Просидба и прстеновање.
_____ Откривање подвале и кршење постављених услова.
_____ Разоткривање Милоша Војиновића.

	1
--	---

10. Које стилске фигуре доминирају у следећем одломку?

„Дивни предео, који је опијао и заносио Аску, дигао се одједном као танка и варљива завеса, а пред њим је стајао вук ујагрених очију, подвијена репа и као на смех малко искежених зуба, страшнији од свих мајчаних опомена.”

- а) персонификација, градација, поређење
б) епитет, хипербола, персонификација
в) поређење, хипербола, градација
г) епитет, контраст, поређење

	1
--	---

11. Обрати пажњу на улогу Филипа Вишњића у следећем тексту.

„Исто вече, Карађорђе је хтео да види тог певача чија га је песма сачекала над шанчевима. Док су га водили Вожду, у Вишњића су надошле речи. Ако ником другом, Црном је Ђорђу могао да искаже сазнање што се таложило у њему. Када га је Вожд загрлио, Вишњић је осетио како је та топла људескара натопљена умором и ситним, оштрим мраком.”

(„Улица Филипа Вишњића”, Светлана В. Јанковић)

Филип Вишњић је у овој причи (заокружити слово испред тачног одговора):

- а) аутор
- б) приповедач
- в) књижевни јунак
- г) лирски субјекат

	1
--	---

12. Ако је наведена тврдња тачна заокружи Т, ако је нетачна заокружи Н.

- а) Опис вањског простора назива се пејзаж. Т Н
- б) Хронолошко приповедање представља догађаје оним редом како су се догодили. Т Н
- в) Хомоними су речи истог облика, а различитог значења. Т Н
- г) Песма „Смрт Мајке Југовића“ припада преткосовском циклусу. Т Н

	4
--	---

Државно такмичење из Српског језика – матерњег
Школска година 2025/2026.
2. категорија – VI (шести) разред основне школе
22. и 23. април 2026.

ЈЕЗИК

13. Поред придева датих у мушком роду, напиши њихове облике у женском роду.

сладак _____

низак _____

Које две гласовне промене су извршене у придевским облицима женског рода?

_____ , _____

	2
--	---

14. Прочитај следеће реченице и заокружи слово испред тачног назива подвучених глаголских облика.

Дођох на време.

Испаде ми из руке.

Нађосмо их у шуми.

Подвучени глаголски облици су:

а) у аористу

б) у перфекту

в) у имперфекту

г) у плусквамперфекту

	1
--	---

15. У стиховима Јована Јовановића Змаја подвучене су три речи:

„Што ја почех – ти продужи!

Још смо дужни – ти одужи!”

а) Изведена реч је придев _____.

б) Ове три речи чине / не чине породицу речи.

(заокружи тачан појам)

в) Глаголски вид подвучених глагола је: свршени / несвршени.

(заокружи тачан појам)

	3
--	---

Државно такмичење из Српског језика – матерњег
Школска година 2025/2026.
2. категорија – VI (шести) разред основне школе
22. и 23. април 2026.

16. Подвуци у наведеној реченици прави објекат.

Свако јутро, пре одласка у школу, хладном водом трљам очи и нос.

	1
--	---

17. Одреди службу речи у наведеној реченици.

Старији људи би поседали око топле пећи.

Старији _____

људи _____

би поседали _____

око топле пећи _____

	4
--	---

18. Подвуци опште заменице у следећим пословицама.

а) Свака птица своје јату лети.

б) Свачију слушај, а своју сматрај.

	2
--	---

19. У зависности од значења реченице, на линијама напиши именицу ЗЕМЉА водећи рачуна о правописним правилима.

а) Лопта је погодила саксију из које се просула _____ по читавој тераси.

б) Француска је моја омиљена _____.

в) Гравитационо деловање _____ и Месеца узрокује појаву плиме и осеке.

	3
--	---

20. Заокружи слово испред правилно написане све три речи у низу.

а) читалац, атрибутски, радостан

б) читалац, атрибуцки, радостан

в) читаоц, атрибутски, радостан

г) читалац, атрибутски, радосан

	1
--	---

Државно такмичење из Српског језика – матерњег
Школска година 2025/2026.
2. категорија – VI (шести) разред основне школе
22. и 23. април 2026.

21. Препиши правилно следеће реченице.

- а) Ми би се томе радовали. _____.
- б) Прави ћемо колаче за Божић. _____.
- в) Често сам мислио о њему. _____.
- г) По ничему се не разликује од својих вршњака. _____.

	4
--	---

22. Наведену реченицу пребаци у управни говор, у први модел.

Директор школе саопштио је ђацима да у петак нема наставе.

	1
--	---

23. Допуни реченице тачним подацима који се односе на „Мирослављево јеванђеље“.

„Мирослављево јеванђеље“ датира из _____ века. Настало је на захтев хумског кнеза _____ . Писано је на _____ језику и _____ писму. Чува се у Народном музеју у Београду.

	4
--	---

24. Пажљиво прочитај причу „Панонске легенде” и одговори на питања испод текста.

„Живот Ћирила и Методија” или „Панонске легенде” један је од најстаријих словенских текстова о животу светаца. Писан је крајем IX или почетком X века. Не зна се ко је писац, али историчари књижевности претпостављају да је то морао бити неки од Ћирилових ученика, највероватније Климент. Штета је што тај спис није сачуван у оригиналном рукопису, већ само у каснијим преписима.

Садржај „Панонских легенди” слаже се у великој мери са историјским чињеницама.

У другој половини IX века моравски кнез Растислав тражио је од византијског цара Михаила да му пошаље свештенике који ће на словенском језику проповедати хришћанску веру. Михаило му је послао браћу Константина (Ћирила) и Методија који су добро познавали језик Словена из околине Солуна.

Пре поласка у Моравску Ћирило је саставио прво словенско писмо – глагољицу, а затим је превео на старословенски језик најважније црквене књиге.

Државно такмичење из Српског језика – матерњег
Школска година 2025/2026.
2. категорија – VI (шести) разред основне школе
22. и 23. април 2026.

а) Заокружи број испред тачно наведеног циља овог текста. Циљ је да:

1. информише
2. забави
3. тумачи
4. докаже

	1
--	---

б) Заокружи слово испред реченице у којој је изражен став аутора у вези са делом.

1. Писан је крајем 9. и почетком 10. века.
2. „Живот Ћирила и Методија” или „Панонске легенде” један је од најстаријих словенских текстова о животу светаца.
3. Штета је што тај спис није сачуван у оригиналном рукопису, већ само у каснијим преписима.
4. Пре поласка у Моравску Ћирило је саставио прво словенско писмо глагољицу.

	1
--	---

в) Ако је тврдња тачна заокружи Т, ако је нетачна заокружи Н.

1. Панонске легенде говоре супротно од историјских чињеница.	T	N
2. Ћирило је написао „Панонске легенде“.	T	N
3. Климент је био један од Ћирилових ученика.	T	N

	3
--	---

г) Зашто је цар Михаил уверен да ће Константин и Методије најуспешније поучавати Словене од претходних хришћанских учитеља?

	1
--	---

25. У приложеном стрипу налази се један ономотопејски узвик. Пронађи га и препиши на линију испод стрипа.

Ономатопејски узвик је _____.

	1
--	---